

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 8
2023

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 8

Рівне, 2023

серед педагогічних працівників технічного профілю лише 7,1% мають високий рівень вигорання, значно більше, а саме 64,2%, мають середній рівень емоційного вигорання, 28,5% засвідчили низький рівень емоційного вигорання. Дещо інші результати спостерігаються у педагогів гуманітарного профілю. А саме: 46,7% мають високий рівень, 40% засвідчили середній рівень емоційного вигорання, тоді як 13,3% мають низький рівень. З-поміж педагогів природничого профілю 36,4% мають високий рівень емоційного вигорання, 27,2% мають середній рівень і 36,4% притаманний низький рівень емоційного вигорання. Результати діагностики засвідчили, що з-поміж вчителів технічного профілю лише кілька з них мають високий рівень емоційного вигорання, тоді як більше половини проявили середній рівень, і близько чверті мають низький рівень емоційного вигорання. Очевидно, що такі показники є результатом того, що цій категорії педагогів притаманний логічний тип мислення, і у своїй діяльності вони схильні аналізувати, будувати певну хронологію, контролювати життєві ситуації. Трішки інша ситуація склалася із педагогами гуманітарного профілю. Зокрема, практично половина респондентів мають високий рівень емоційного вигорання, трішки менше половини – середній рівень, і менше чверті педагогів продемонстрували низький рівень емоційного вигорання. Вважаємо, що це можна пояснити тим, що педагогам цього профілю притаманний образний тип мислення. Вони емоційно чутливі, емпатійні та вразливі. Що стосується педагогів природничого профілю, то третині з них притаманний високий рівень емоційного вигорання. Такий же показник і за низьким рівнем. А от менше третини мають середній рівень. Тобто спостерігається картина приблизної рівномірності проявів усіх рівнів. Це є свідченням ситуативного емоційного реагування на значущі для вчителів події.

Висновки. Таким чином, синдром емоційного вигорання – це, з однієї сторони, тип реакції на постійний професійний стрес, а, з іншої, - розвиток психоемоційних, фізіологічних, соматичних дисфункцій, що несприятливо впливають на здоров'я та фахову діяльність педагога. Якщо з'являються ознаки синдрому емоційного вигорання у педагога, варто звернути увагу на такі соціально-психологічні чинники: покращення умов праці, врегулювання міжособистісних стосунків у колективі, особистісні реакції.

Список використаних джерел

1. Близнюк Н. Профілактика та подолання синдрому «професійного вигорання». *Трудове навчання в школі*. 2013. № 18. С. 3-6.
2. Булатевич Н. М. Синдром емоційного вигорання вчителя : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 19.00.04. Київ, 2004. 19 с.
3. Голуб О. В. Стрессова стійкість: сутність, теоретичні основи формування. *Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України*. 2004. № 6 (7). 384 с.
4. Гузь А. Профілактика синдрому емоційного вигорання в педагогів. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. № 6. С. 57-58.
5. Кононенко О. О. Професійне вигорання у педагогів: сутність, ознаки, профілактика. *Актуальні проблеми психології в закладах освіти*. 2020. № 10. С. 145-153.
6. Марковець О. Л. Проблема стресу в професійній діяльності вчителя. *Психологія : Збірник наукових праць. НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2001. № 14. 420 с.

УДК [159.98:150.942]:315.74

ЧИННИКИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Попко Олександр, здобувач ступеня «магістр»,

спеціальності 053 «Психологія» I курс, РДГУ

Науковий керівник: Павелків Р.В., доктор психол. наук, професор

Професійній діяльності працівників органів внутрішніх справ притаманні практично усі особливості, характерні для інших «критичних» видів діяльності, як-от: дефіцит часу для

прийняття рішення та його реалізації; вплив на особистість сильних подразників; домінування негативних емоцій при недоліку позитивних; підвищена відповідальність та необхідність невідкладного застосування заходів. В умовах підвищених вимог до емоційної сфери та обмежених можливостей її регуляції у правоохоронців виникають синдроми «емоційного вигорання» [2].

Синдром емоційного вигорання є способом психологічного захисту, яка є найбільш характерною для професійного середовища за типом «людина-людина». Емоційне вигорання в якості функціонального захисного механізму властиве й поліцейським як типу професії «людина-людина».

На сьогодні не існує узагальненої класифікації чинників емоційного вигорання, але у вітчизняній психологічній науці найбільш поширеним є поділ чинників емоційного вигорання за класифікацією В. Бойка на зовнішні (особливості професійної діяльності) та внутрішні (індивідуальні характеристики) [3]. Взнявши за основу зазначену класифікацію та враховуючи специфіку професійної діяльності, до зовнішніх чинників емоційного вигорання у працівників ОВС можна віднести наступні:

- напружена психоемоційна діяльність, що зумовлюється екстремальним характером професійної діяльності;
- дестабілізуюча організація діяльності, ознаками якої є низький рівень організації праці та матеріально-технічного забезпечення, ненормований робочий день, використання у роботі відомостей, що містять службову таємницю та елементи конспіративності, дефіцит часу та недостатній об'єм інформації тощо;
- підвищена відповідальність за виконання покладених обов'язків у режимі суворого внутрішнього та зовнішнього контролю за діяльністю;
- несприятлива психологічна атмосфера професійної діяльності, що характеризується підвищеною конфліктністю;
- психологічно важкий контингент, з яким доводиться спілкуватися під час виконання професійних обов'язків з метою попередження і припинення правопорушень, що зумовлює певне емоційне ставлення до об'єкта та предмета професійної діяльності.

До внутрішніх чинників, що зумовлюють виникнення синдрому емоційного вигорання у працівників ОВС, належать:

- схильність до емоційної ригідності;
- інтенсивне сприйняття та переживання обставин професійної діяльності, як наслідок відповідальності за доручену справу;
- слабка мотивація емоційної віддачі у професійній діяльності, як наслідок незадоволення роботою та негативне ставлення до неї;
- моральні дефекти та дезорієнтація особистості, яка характеризується байдужим ставленням до результатів професійної діяльності.

Таким чином, виникнення явища емоційного вигорання обумовлюється сукупністю чинників, які виникають через особливості професійної діяльності (зовнішні) та індивідуальні характеристики працівників ОВС (внутрішні), проте численні дослідження вигорання лише частково окреслюють сутність означеного феномена і не визначають важливості чи переваги певної групи чинників, вказуючи на недостатній рівень вивчення проблеми емоційного вигорання.

Список використаних джерел:

1. Карпенко Н.А., Баранюк Н.І. Емоційне вигорання керівних працівників ОВС. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. 2012. № 1. С. 151-163.

2. Костюк А.В. Навчання засобам попередження синдрому емоційного вигорання співробітників органів внутрішніх справ в системі первинної професійної підготовки. Проблеми екстремальної та кризової психології. 2016. Вип. 3. Ч. 1. С. 240-245.

3. Хайрулін О. Професійне вигорання військовослужбовців як предмет психологічного аналізу. Психологія і суспільство. 2014. № 2. С.98-128.

УДК [159.923:613]:001

ПОНЯТТЯ «ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ» У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ОСМИСЛЕННІ

*Савчук Валерія, здобувач освіти ОС «бакалавр»,
спеціальності 053 «Психологія» РДГУ*

Актуальність дослідження психологічного здоров'я обумовлена в першу чергу визначальним значенням самого феномену здоров'я для життєдіяльності людини. Поняття «здоров'я» синкретичне, тобто характеризується складністю,

багатозначністю та неоднорідністю. Найважливішою складовою здоров'я людини є психологічне здоров'я, яке є основою ефективності як професійної діяльності, так і загального благополуччя людини та, на думку С. Болтівець має розглядатися як «неодмінна умова соціальної стабільності та прогнозованості процесів, що відбуваються в суспільстві» [1, с. 26].

Мета повідомлення – дослідити трактування дефініції «психологічне здоров'я особистості» у сучасній психологічній науці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Протягом життя людини психологічне здоров'я постійно змінюється через взаємодію зовнішніх та внутрішніх факторів, воно, як наголошує І. Галецька, зароджується і зміцнюється в надрах таких соціальних інститутів як дитячий садок, сім'я, заклади додаткової освіти, школа, ЗВО. «Психологічне здоров'я є результатом глибинної взаємодії розвитку, навчання та виховання дітей та школярів і зумовлено, з одного боку, характером їх психічного здоров'я, з іншого боку, певним рівнем їх психологічної грамотності та психологічної культури особистості, що розвивається» [3, с. 79]. Так, для здоров'я дитини важливо як те, що у школі задовольняються її пізнавальні потреби, а й соціальні потреби у спілкуванні, психологічні потреби у повазі до своєї людської гідності, до її почуттів та переживань, інтересів та здібностей (не лише у навчальній діяльності).

І. Коцан вважає, що «ключовим» словом для опису психологічного здоров'я людини є слово «гармонія» або «баланс» між різними складовими самої людини: емоційними та інтелектуальними, тілесними та психічними. «Психологічне здоров'я є динамічною сукупністю психічних властивостей людини, які забезпечують гармонію між потребами індивіда та суспільства, які є передумовою орієнтації особистості виконання свого життєвого завдання» [4, с. 20].

Різні автори надають різний зміст терміну «психологічне здоров'я». Наприклад, А. Маслоу визначає особистість як психологічно здорову, яка самоактуалізується, Е. Фромм використовує термін «продуктивна особистість», а К. Роджерс говорить про «повноцінно функціонуючу особистість» [4, с. 26].

Після аналізу різних підходів можна виділити деякі спільні компоненти психологічного здоров'я, такі як:

- стан психічного здоров'я та душевний комфорт;
- адекватна соціальна поведінка;
- вміння розуміти себе та інших;
- повна реалізація потенціалу розвитку у різних виданнях діяльності;
- вміння робити вибір та нести за нього відповідальність;
- впевненість у своїх силах та позитивне ставлення до себе;
- прагнення до особистісного зростання та саморозвитку;
- турбота про власне здоров'я;
- дбайлива турбота про близьких людей;
- позитивне ставлення до оточуючих та інше.

ЗМІСТ

Частина 1.

ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНИЙ КОНТЕНТ МОЛОДІЖНИХ ПОШУКІВ

Андрюшина Світлана Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'я як необхідна умова гендерного виховання дітей дошкільного віку	3
Волощук Вікторія Дидактична гра як засіб формування розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку	5
Волощук Вікторія Педагогічні умови формування розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичної гри	7
Гарбарчук Діана Підготовка дитини до навчання у школі як предмет наукового дослідження	10
Гвалдене Лариса Соціально-психологічний клімат у трудовому колективі.....	13
Горшковська Лілія Психологічні аспекти діяльності рекрутера ІТ сфери.....	15
Гузик Оксана, Широких Анастасія Організації корекційної роботи з дітьми із затримкою мовленнєвого розвитку	18
Дацюк Юлія Я-концепція підлітків патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку як актуальне завдання дошкільної освіти.....	21
Давидчук Олена Психологічні особливості врегулювання професійних конфліктів у діяльності психолога закладу дошкільної освіти.....	23
Дацюк Юлія Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку як актуальне завдання дошкільного віку	26
Дем'янюк Вікторія Організаційно-методичні засади психодіагностики особливостей формування емпатії у дітей молодшого шкільного віку	28
Дружиніна Інна Анатоліївна, Парчук Т. Сімейні цінності : сучасний погляд.....	31
Зіборов Людмила Корекція тривожності методами когнітивно-поведінкової терапії у родинах військовослужбовців	33
Ковалик Олександра Шляхи інтенсифікації англomовного освітнього простору в українській школі як вияв євроінтеграційних процесів.....	35
Копилова Олена Психологічний супровід відхилень нервово-психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку	38
Климчук Ілона Діагностичний аспект вивчення особливостей емоційної студентів у період кризи	39

Краля Катерина Вимірювання самоефективності дорослих українців	42
Лицюк Анастасія Особливості формування самооцінки в підлітковому віці	45
Малець Катерина, Широких Анастасія Застосування ігрових методів корекції мовлення дітей із фонетико-фенематичним недорозвинення мови.....	48
Машук Ольга, Широких Анастасія Економічні, екологічні та педагогічні аспекти національної самосвідомості та її формування	52
Мовчко Олег Неконструктивні аспекти копінг-стратегій у студентів в сучасних реаліях.....	54
Наумович Світлана Особливості само сприйняття жінок молодого віку у контексті використання соціальних мереж	57
Павловська Катерина Особливості комунікативного розвитку дітей старшого дошкільного віку	59
Подляшук Олеся Діагностичні засади вивчення психологічних особливостей емоційного вигорання педагогів	62
Попко Олександр Чинники емоційного вигорання у працівників органів внутрішніх справ.....	64
Савчук Валерія Поняття «Психологічне здоров'я особистості» у сучасному науковому осмисленні	66
Сербін О.В., Парашак С. Осмислення молоддю сучасності з позиції вічних цінностей у творі власного авторства «З партитури майдану».....	68
Степанський Ян, Безлюдна Валентина Молодіжні наративи у сфері інтимних стосунків	71
Тадєєв Гордій Психологічні особливості комунікативної культури фахівців торговельної сфери.....	73
Федяк Ольга Опанасюк Ірина Вплив стилю сімейного виховання на розвиток самооцінки підлітка	76
Шоцька Марина Арттерапія як метод гармонізації емоційного стану особистості	77

Частина 2.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КРЕАТИВ: «СТУДЕНТСЬКИЙ ДАРУНОК УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ» (авторські казки)

Бондарчук Анна Фея та ворогуючі королівства	81
Демчинська Василина Казка про інструменти душі	82
Дець Юлія Як лисичка Лідочка перемогла свій страх	83

Лавор Софія Казка про Сонячний Промінчик. Відкрий своє сяйво	84
Манзирєва Яна Історія двох сестер. Казка про Асертивність і Конформізм.....	85
Мельник Анастасія Віра в перемогу	86
Несенчук Аліни Безпека у серцях.....	87
Сірман Вікторія Казка про маленького хлопчика у великому світі	88
Тітарчук Вікторія Захоплюючий шлях до Дружби: Психокорекційна казка про подолання самотності	89